

Skýrsla um banaslys í umferðinni

Þjóðvegur 1 austan við Silfrastaði 1.3.2013

Málsnr. 2013-U003

Rannsóknir

Rannsóknarnefndar

samgönguslysa miða að því að leiða í ljós orsakir slyss til að koma í veg fyrir að sams konar slys verði aftur. Markmið nefndarinnar er ekki að skipta sök eða ábyrgð heldur stuðla að auknu öryggi í samgöngum sbr. lög um Rannsóknarnefnd samgönguslysa nr. 18/2013.

Þjóðvegur 1 austan við Silfrastaði 1.3.2013

Útafakstur

Látinn 12 ára drengur

Samantekt

Ökumaður jeppabifreiðar, sem var á leið suður Norðurlandsveg missti stjórn á bifreið sinni og kastaðist útaf veginum til hægri. Valt bifreiðin og lést 12 ára drengur, sem var farþegi í aftursæti, í slysinu. Að mati RNSA má rekja orsök slyssins til vindhviðu og ökuhraða, Nefndin ítrekar ábendingar sínar um að ökumenn þurfi að draga úr ökuhraða í hvassviðri til að draga úr hættu á því að ökutæki þeirra fjúki.

Nefndin bendir á skyldur vegfarenda til aðstoðar við umferðarslys en að sögn farþega óku nokkrir ökumenn framhjá slysstað og sinntu ekki aðstoð sem eftir var leitað.

Aðstæður

Veður og birta: Dagsbirta, hvassviðri, rigning, blautur vegur.

Vegur:

Bundið slitlag. Hámarkshraði 90 km/klst.
1041 ökutæki að meðaltali á dag (ÁDU).

Tími sólahrings:

Kl. 14.25

Ökutæki:

Toyota Land Cruiser 90

Rannsóknarnefnd umferðarslysa
Húsi Flugbjörgunarsveitarinnar
Flugvallavegi
101 Reykjavík

Heimasíða:
www.rnsa.is

Tölvupóstfang:
rnu@rnu.is

Lýsing á slysi

Slysið varð á Þjóðvegi 1 í Norðurárdal skammt frá bænum Silfrastöðum. Hvassviðri var og gekk á með vindhviðum. Ökumaður jeppabifreiðar sem var á suðurleið missti skyndilega stjórn á bifreiðinni og hafnaði útaf veginum hægra megin. Á vettvangi mátti sjá skriðför í hægri vegöxl þar sem mól hafði spýst upp undan hægri hjólbörðum bifreiðarinnar. Á veginum sjálfum voru engin skriðför. Samkvæmt framburði ökumanns reyndi hann að ná stjórn á bifreiðinni með því að sveigja henni inn á veginn til vinstri. Hann náði ekki stjórn á bifreiðinni sem kastaðist útaf veginum hægra megin. Frá fyrstu ummerkjum um skriðför í hægri vegöxl voru 114 m að þeim stað þar sem bifreiðin fór útaf veginum. Bifreiðin fór í gegnum tvær fjárgirðingar sem afmarka reiðstíg, endastakkst og valt og endaði á hliðinni. Við það að bifreiðin hafnaði á hvolfi varð mikil aflögun á henni aftanverðri þar sem tveir farþegar sátu í aftursæti. Tólf ára drengur sem sat hægra megin í aftursætinu hlaut mikla höfuðáverka í veltunni og lést hann af völdum þeirra. Hann var með spennt bílbelti. Að sögn ökumanns og farþega í framsæti var drengurinn sofandi. Var hann að þeirra sögn með fartölvu í fanginu sem mögulega hefur kastast til og einnig valdið honum áverkum.

Horft norð-vestur þjóðveg 1 (suðurleið). För í vegöxl 114 metra frá útafakstursstað. Ökumaður beygði bifreiðinni til vinstri inn á veg og svo til hægri og hafnaði útaf

Að sögn ökumanns og farþega skall vindhviða á bifreiðina sem olli því að hún leitaði til hægri í aðdraganda slyssins. Ökumaður lýsir því að hann hafi litið aftur í á farþega í aftursæti örskamma stund og síðan fann hann eins og sprengingu í hliðina á bifreiðinni með þeim afleiðingum að hann missti stjórn á henni. Farþegi í framsæti lýsti vindhviðunni þannig að mikill skellur hafi komið á hlið bifreiðarinnar og ýtt henni í átt að vegbrún. Gögn úr veðurstöð við Nautabú sýna að vindhviður voru um og yfir 20 m/sek um það leiti sem slysið varð auk þess sem vegurinn var blautur.

Hámarkshraði á veginum er 90 km/klst. Skv. útreikningi RNSA var sennilegur ökuhraði bifreiðarinnar 104 km klst. (+/-4). Þar sem slysið varð er nýlagður vegkaflí, 9,4 metra breiður með vegöxlum en akreinar 7,3 metrar (hvor um sig rúmir 3,6 metrar). Yfirborðsmerkingar voru sýnilegar sem og kantlínur. Halli í fláa var 1:3.

Bifreiðin lenti harkalega á toppnum aftanverðum. Þak lagðist saman yfir farangursgeymslu og farþegarými aftanvert.

Bifreiðin var af gerðinni Toyota Land Cruiser 90 og hafði verið breytt. Var hún búinn 33 tommu hjólbörðum og var mynsturdýpt þeirra 8-9 mm. Bifreiðin aflagaðist mikið á þaki í veltunum og brotnaði vinstri hjólbarði að framan undan. Við rannsókn málsins kom ekkert fram sem bendir til þess að orsök slyssins megi rekja til ástands ökutækisins.

Áfengis- og lyfjamæling ökumanns leiddi í ljós að hann var ekki undir áhrifum þegar slysið varð.

Orsakagreining

- Kröftug vindhviða feykti bifreiðinni til á veginum og við það missti ökumaður stjórn á henni.
- Ökumaður ók of hratt miðað við aðstæður.

Ábendingar

Áhrif hvassviðris á stöðugleika ökutækja – ferðaupplýsingar Vegagerðarinnar

Rannsóknarnefnd samgönguslysa (áður Rannsóknarnefnd umferðarslysa) hefur rannsakað átta banaslys í umferðinni frá árinu 1998 þar sem vindhviða er talin orsakabáttur. Í þessum átta slysum hafa 10 manns látist. Í skýrslu RNU um banaslys sem varð við Hof í Öræfasveit árið 2006 kom fram það mat nefndarinnar að auka þurfi fræðslu í ökunámi og í áróðri til almennings um áhrif færðar, vinds og vindhviða á stöðugleika ökutækja. Telur nefndin fulla ástæðu til að ítreka þá ábendingu.

Ökumenn geta dregið úr hættu á því að ökutæki þeirra fjúki til í hvassviðri með því að skoða veðurastæður og haga akstri eftir þeim. Færð á vegi skiptir miklu máli þegar vindasamt er og eitt besta ráðið til þess að varna því að missa stjórn á ökutæki í hvassviðri er að draga úr ökuhraða. Stöðugleiki ökutækja eykst þegar dregið er úr ökuhraða. Færð og vindátt skipta miklu máli en einnig stærð, lögun og þyngd ökutækjanna. Létt ökutæki með háan þyngdarpunkt þola minni vindstyrk en þung ökutæki með lægri þyngdarpunkt. Kassalaga ökutæki eins og sendibílfreiðir og hjólhýsi taka á sig mun meiri vind en straumlínulagaðri ökutæki.

Á vef Vegagerðarinnar (vegagerdin.is) er að finna rauntímaupplýsingar um veður, færð og vindhraða á völdum stöðum og hvetur rannsóknarnefndin ökumenn til þess að kynna sér Vegasjá Vegagerðarinnar um þetta efni.

Skyldur vegfarenda við umferðarslys

Þegar alvarleg slys eiga sér stað eru almennir vegfarendur oft fyrstir til aðstoðar og aðhlynningar á vettvangi. Almenn kunnátta í skyndihjálpi getur þá reynst dýrmæt, meðan beðið er eftir lögreglu, sjúkraflutningamönnum og læknum. Fjöldmörg dæmi eru um að aðhlynning vegfarenda fyrstu mínútur eftir slys, hafi skipt sköpum.

Í slysinu sem hér er fjallað um skýrir farþegi frá því að hann hafi staðið við veginn og gefið merki um aðstoð en nokkrir vegfarendur hafi ekið framhjá slysstað án þess að stöðva og bjóða fram aðstoð. Er það mjög alvarlegt að mati Rannsóknarnefndar samgönguslysa ef almenningur sýnir ekki vilja til aðstoðar í neyðartilfellum.

Í 13. gr. umferðarlaga nr. 50/1987 með síðar breytingum, segir að vegfarendur skuli nema staðar hvort sem þeir eiga sök á slysum eða ekki, og bjóða fram hverja þá hjálpi sem unnt er. Hér er um að ræða mjög mikilvægt öryggisatriði sem allir vegfarendur verða að sinna.

Skýrslan var samþykkt af:

Geirprúður Alfreðsdóttir

Ásdís J. Rafnar

Brynjólfur Mogensen

Reykjavík 1.7.2014

Rannsóknarnefnd samgönguslysa